

Ympäristövaliokunnalle 2.2.2022 klo 9:30

Viite: Sähköpostitse saapunut asiantuntijapyyntöne 14.1.2022, YmV kokous 2.2.2022

E 132/2021 vp

Valtioneuvoston selvitys: Alustavia ennakkovaikuttamislinjauksia perustuen komission kestävän rahoituksen asiantuntijatyöryhmän raporttiin (tuleva taksonomian neljän ympäristötavoitteen delegeoitu säädös)

Teknologiateollisuus ry kiittää mahdollisuudesta lausua otsikkoasiassa.

Tiivistelmä lausuntomme pääviesteistä:

Teknologiateollisuus kiittää mahdollisuudesta kommentoida kirjallisesti E-kirjettä valtioneuvoston ennakkovaikuttamislinjauksista EU:n kestävän rahoituksen asiantuntijaryhmän raporttiin ja taksonomian neljän ympäristötavoitteen delegeoituihin säädöksiin. Tiivistelmä lausuntomme pääviesteistä:

- Teknologiateollisuudella ei ole huomautettavaa E-kirjeessä esitettyihin Suomen ennakkovaikuttamislinjauksiin.
- Haluamme Suomen tavoin kiinnittää huomiota arviointikriteereiden vaikutusten arvioinnin puutteisiin.
- Energian osalta Teknologiateollisuus yhtyy valtioneuvoston näkemyksiin ja muistuttaa, että lähtökohtaisesti kriteeristöä tulisi täsmentää elinkaaren aikaisen päästöjen laskemisen osalta.
- Liikenteen osalta Teknologiateollisuus yhtyy valtioneuvoston näkemykseen, jonka mukaan taksonomian tulisi mahdollistaa mahdollisimman laaja valikko käyttövoimia joukkoliikenteessä.
- ICT:n osalta perusmuistiossa ehdotetut ratkaisut ovat lähtökohtaisesti kannatettavia. Asiantuntijaraportin esittämät no significant harm -tavoitteet ovat kuitenkin monilta osin keskeneräisiä, mikä aiheuttaa epävarmuutta investointeihin.

Lausunto

Teknologiateollisuus tukee Suomen sitoutumista EU:n ilmastotavoitteisiin, Pariisin ilmastopöytäkirjaan ja YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden toimeenpanoon ja kansallista hiilineutraalisuustavoitetta vuoteen 2035 mennessä.

Teknologiateollisuus katsoo, että kestävän rahoituksen järjestelmän yleiset tavoitteet ovat kannatettavia. Valtioneuvoston tavoin katsomme, että teknisten arviointikriteerien pitäisi täyttää niille taksonomia-asetuksessa asetetut vaatimukset koskien esimerkiksi ympäristötavoitteiden merkittävää edistämistä ja teknologianeutraalisuusperiaatteen toteutumista. Erityisesti nostamme esiin elinkaaritarkastelun, joka on tärkeää huomioida myös ennakkovaikuttamisessa.

Tekniset arviointikriteerit eivät saa johtaa päällekkäiseen, saati ristikkäiseen sääntelyyn eikä niiden tule luoda yrityksille tarpeetonta hallinnollista taakkaa. Epätarkoituksenmukaiset ja käytännössä toimimattomat tekniset arviointikriteerit voivat pahimmassa tapauksessa johtaa alkuperäisiä tavoitteita vastaamattomaan lopputulokseen eli ympäristön kannalta tehottomaan sääntelyyn ja eurooppalaisten yritysten kilpailukykyyn heikkenemiseen. Delegoituihin säännöksiin liittyvän valmistelun on oltava läpinäkyvää ja sitä tulee nykyisestä parantaa.

Asiantuntijaraportissa ehdotetuista teknisistä arviointikriteereistä ei ole tehty vaikutusten arviointia. Kriteerejä koskevasta tulevasta delegoidusta säädöksestä vaikutusten arvioinnin tekee komissio. Kuten valtioneuvosto huomauttaa, komissio on aiemmin arvioinut yksinomaan arviointikriteerien suoria vaikutuksia. Myös epäsuorat vaikutukset tulisi huomioida kattavasti.

Energia

Energian osalta Teknologiateollisuus yhtyy valtioneuvoston näkemyksiin. Bioenergiaan liittyvät biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien näkökulmat käsitellään raportin teknisissä arviointikriteereissä tavalla, joka johtaa toimijoiden merkittävään hallinnolliseen taakkaan. Olemme yhtä lailla samaa mieltä siitä, että EU-taksonomian alla ei ole tarkoituksenmukaista luoda bioenergiaa koskevia teknisiä kriteereitä monimuotoisuutta edistävänä toimenpiteenä. Mikäli kriteerit kuitenkin laaditaan, on niiden käytettävyyteen ja sisältöön kiinnitettävä huomiota suhteessa uusiutuvan energian direktiiviin (renewable energy directive RED).

Kuten Suomi, myös Teknologiateollisuus katsoo, ettei biologista monimuotoisuutta merkittävästi edistävän bioenergian kriteereitä tule käyttää myöskään muissa EU-hankkeissa eikä niillä tule olla laajempaa vaikutusta sääntelyn kehittymiseen. Voimassa olevaa uusiutuvan energian direktiiviä yksityiskohtaisemmat monimuotoisuuden edistämistä koskevat bioenergian kriteerit tulee asettaa jatkossakin pohjautuen kansallisiin suosituksiin ja ohjeistuksiin.

Kysymys on kansallisesti tärkeä, sillä Suomessa merkittävä osa energia- ja teollisuusyritysten uusiutuvan energian tuotannosta perustuu bioenergiaan. Jo ns. ilmastotaksonomian yhteydessä olemme tuoneet esille, kuinka erityisesti seospolton, eli biomassan ja muiden polttoaineiden yhteispolton osalta on huomattava, että Suomessa on käynnissä nopea siirtymä päästöttömiin energialähteisiin keskitetyn lämmön ja höyryn, sekä niiden yhteydessä tuotetun sähkön tuotannossa. Moni yritys korvaa fossiilisia polttoaineita ja turvetta metsäbiomassalla ja enenevässä määrin jäteperäisillä uusiutuvilla polttoaineilla. Taksonomian tulisi tukea teknologianeutraalisti kaikkia ratkaisuja, jotka johtavat päästövähennyksiin ja ilmastohyötyihin, ei estää niitä.

Lisäksi taksonomiassa on tarve huomioida ydinjätteen loppusijoitus ja valmistella sitä koskevat tekniset kriteerit.

Perusmuistiossa todetaan muun muassa kriteeristössä olevan epäselvyyksiä sen osalta, mitä kaikkea sisältyisi raportissa todetun tuotetun sähkön määrälle laskettavien elinkaarien ominaispäästöjen laskentaan. Teknologiateollisuus katsoo, että lähtökohtaisesti kriteeristöä tulisi täsmentää elinkaaren aikaisen päästöjen laskemisen osalta. Sähköntuotantoon ja sen elinkaareen liittyy useita vaiheita ja toimintoja, joista syntyy myös päästöjä, ja näiden mahdollista laskemista tuotannon elinkaareen sisältyviin päästöihin tulisi täsmentää sen varmistamiseksi, että esimerkiksi sähkön tuotannon kokonaisratkaisujen toimittajat voisivat arvioida kokonaispäästönsä kriteeristön avulla.

Liikenne

Teknologiateollisuus yhtyy valtioneuvoston näkemykseen, jonka mukaan taksonomian teknisten kriteereiden tulee mahdollistaa joukkoliikenteessä käyttövoimina sähkön ja vedyn lisäksi myös biokaasu ja nestemäiset polttoaineet riittävän siirtymäajan puitteissa.

ICT

Asiantuntijatyöryhmän raportti sisältää ICT:n osalta seitsemän toimintoa digitalisaation hyödyntämiseksi ilmaston ja ympäristön hyväksi. Teknologiateollisuus edistää ja haluaa kannustaa kaikkia toimijoita edistämään kestävää digivihreää kasvua, jossa datan hyödyntämisellä ja digitaalisaaion avulla voidaan tehostaa liiketoimintaa samalla, kun tähdätään päästövähennyksiin.

Asiantuntijaraportin esittämät ei merkittävää haittaa (no significant harm) -tavoitteet ovat kuitenkin monilta osin keskeneräisiä. Epäselvyys vaadittavista kriteereistä aiheuttaa investointiepävarmuutta ja heikentää yritysten mahdollisuuksia varautua tulevaan. Taksonomian valmistelussa on kiinnitettävä merkittävästi nykyistä enemmän huomiota sääntelyn valmistelun laatuun, läpinäkyvyyteen ja tarkoituksenmukaisuuteen.

Lopuksi

Taksonomia-asetuksen delegoitujen säädösten tulisi noudattaa hyvän sääntelyn periaatteita. Ratkaisujen tulisi olla teknologianeutraaleja ja markkinamekanismia tukevia sekä sääntelyn tarkoituksenmukaista ja ennakoitavaa.

Teknologiateollisuus pitää tärkeänä, että kestäville teknologioille ja ratkaisuille syntyy markkinakysyntää ja että niiden käyttö laajenee. Tässä investointien rahoituksella on tärkeä rooli.

Lisätiedot:

Johtaja Helena Soimakallio
sähköposti: helena.soimakallio@teknologiateollisuus.fi
puhelin: 040 - 550 7706